

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 496/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti REEGAS s. r. o., Štúrova 14/8, Bratislava, IČO 46 185 348, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Tomáš Dujčík, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 24 C 223/2013-387 z 28. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti REEGAS s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. septembra 2020 sa obchodná spoločnosť REEGAS s. r. o., Štúrova 14/8, Bratislava, IČO 46 185 348 (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 223/2013-387 z 28. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na okresnom súde sa proti sťažovateľke ako žalovanej strane sporu vedie konanie o zaplatenie sumy 52 673,57 € s príslušenstvom. Okresný súd napadnutým uznesením uložil obom stranám sporu povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, ktorým má byť znalecký posudok vypracovaný znaleckou organizáciou, a to každej z nich vo výške po 2 940 €. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 253 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a v jeho kontexte tým, že strany sporu zhodne navrhli vykonanie dôkazu vypracovaním znaleckého posudku.

3. Sťažovateľka s napadnutým uznesením nesúhlasí, okresnému súdu vyčíta nesprávnosť aplikácie § 253 ods. 1 CSP i nedostatočnosť zdôvodnenia napadnutého uznesenia a v uvedenom identifikuje porušenie jej práv. Tvrdí, že preddavková povinnosť zaťažuje vždy tú sporovú stranu, ktorá vykonanie dôkazu navrhla, a preto mal okresný súd uložiť povinnosť zložiť preddavok len žalobcovi, ktorý vypracovanie znaleckého posudku

navrhol. Sťažovateľka ako žalovaná strana sporu nikdy nenavrhla vypracovanie znaleckého posudku, a nevyjadrila sa ani tak, že pristupuje k návrhu žalobcu. Súhlasne odpovedala iba na otázku súdu, či súhlasí s ustanovením znalca. Jej vyjadrenie preto nemožno chápať ako spoločný návrh na vypracovanie znaleckého posudku a nie je jej zrejmé, na základe akých skutočností dospel okresný súd k takému záveru. S ohľadom na uvedené je sťažovateľka presvedčená o tom, že okresný súd vyvodil zo skutkových záverov nesprávne právne závery a ak ju zaviazal k povinnosti zložiť preddavok vo výške 2 940 €, zasiahol aj do jej práva vlastníť majetok.

4. Na tomto základe sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ňou označených práv, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva...

10. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13.1 Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zaviazal obe strany sporu k povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že na zloženie preddavku mal byť zaviazaný výlučne žalobca, pretože iba ten navrhoval znalecké dokazovanie. Sťažovateľka s ním iba vyjadrila súhlas. V dôsledku zjavne nesprávnej aplikácie relevantnej právnej normy teda okresný súd neprípustne zasiahol do jej práv.

16. Vzhľadom na povahu napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktoré je rozhodnutím procesným, a podstatu argumentácie sťažovateľky tkvejúcu v spochybňovaní záveru okresného súdu v otázke platenia preddavku na trovy dôkazu je potrebné najskôr pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či

právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, a to ani vo vzťahu rozhodnutiam vo veci samej a o to menej v rozhodnutiach týkajúcich sa vykonávania dokazovania. Treba pritom zdôrazniť, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti Ústavný súd nie je súdom prieskumným ani súdom nadriadeným a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

17. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecného súdu o procesných otázkach rovnako ako rozhodovanie trovách konania vrátane trov dokazovania za integrálnu súčasť civilného súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. Ústavný súd takéto rozhodnutia o meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika procesných rozhodnutí by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (porovnaj m.m. napr. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 495/2018).

18. Vo veci sťažovateľky ide o rozhodovanie o trovách dôkazu (§ 253 CSP), ktoré je neoddeliteľne spojené s procesom dokazovania a vykonávaním dôkazov (§ 185 a nasl. CSP). Ide o oblasť všeobecného súdnictva, do ktorej ústavný súd zásadne nie je oprávnený vstupovať.

19. V obdobných veciach už ústavný súd uviedol, že rozhodnutím o trovách dôkazu nie je v zásade možné zasiahnuť do sťažovateľkou označených ústavných práv, keďže nejde o rozhodovanie vo veci samej, ale ide o rozhodovanie vyskytujúce sa v procese dokazovania a procesnom priebehu konania, ktoré svojím obsahom a účelom nespadá do rozsahu akéhokoľvek hmotného či procesného ústavou alebo dohovorom garantovaného a chráneného práva alebo princípu (II. ÚS 495/2018, II. ÚS 150/2020).

20. Bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s vecou teda ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie týkajúce sa trov dôkazu a povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu nemá potenciál zasiahnuť do práv sťažovateľky. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré nie je meritórne a konanie ním ani nekončí. Podstatné je i to, že napadnuté uznesenie nevyvoláva u sťažovateľky konkrétne relevantné negatívne dôsledky, ktoré by už nebolo možné korigovať ďalším procesným postupom. Zaplatený preddavok predstavuje trovy konania sporovej strany, ktorá preddavok na účet súdu zložila a prípadný úspech sťažovateľky v spore môže založiť náhradu týchto vynaložených trov protistranou (za podmienok vymedzených v § 255 CSP a § 256 CSP).

21. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 163/05, II. ÚS 155/08, III. ÚS 15/2019). Sťažovateľka bude mať naďalej možnosť uplatniť si svoje práva v civilnom súdnom konaní a v rámci rozhodovania o trovách konania prípadne predostrieť okresnému súdu právnu argumentáciu, ktorú uplatnila v konaní pred ústavným súdom.

22. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie z ústavnoprávneho hľadiska nevykazuje také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Namietaným pochybeniam v rozhodnutí okresného súdu chýba ústavnoprávny rozmer, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením majetkových (hmotných) práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie sťažovateľka namietala len v súvislosti s argumentáciou k porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v jej petite, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu